

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 141/2019
14.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Илије Зиндовића, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Немања Лукић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2517/18 од 27.07.2018. године, у седници одржаној 14.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2517/18 од 27.07.2018. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 П1 2594/15 од 20.02.2018. године, па се **ОДБАЦУЈЕ ТУЖБА**, као неблагоприятна, у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је у радном односу на неодређено време код тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова РС, почев од 09.02.2010.године, а **ОДБИЈА СЕ**, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име неисплаћених зарада, за период од јуна 2013. до јуна 2015. године, плати укупно 944.898,16 динара са припадајућом каматом и доприносима, као и да му накнади трошкове парничног поступка од 240.298,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2594/15 од 20.02.2018. године, ставом првим изреке одбијен је приговор стварне ненадлежности, па је ставом другим изреке утврђено да је тужилац у радном односу на неодређено време код тужене почев од 09.02.2010. године, те да му по том основу припадају сва права и обавезе из радног односа. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да му на име неисплаћених зарада у периоду од јуна 2013. године закључно до јуна 2015. године, плати укупно 944.898,16 динара са припадајућом законском каматом на појединачне месечне износе од доспећа до исплате (висина износа и датуми доспећа су ближе одређени овим ставом изреке), као и да на досуђене износе, у корист тужиоца, надлежним фондовима уплати доприносе за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање, а доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног

поступка од 240.298,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2517/18 од 27.07.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда, а одбијен је и захтев тужене за накнаду трошкова поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, према евиденцији Републичког фонда ПИО, тужиоцу је уписан 09.02.2009. године као почетак осигурања, по основу радног односа код тужене и 31.05.2013. године као дан престанка осигурања, радни однос му је престао на основу изречене мере - због одсуствовања са рада дуже од шест месеци. Утврђено је да је тужилац од краја 2009. године обављао послове млађег полицијског службеника, да је решење о заснивању радног односа потписао у Полицијској управи ..., али га није добио, како му је саопштено, из безбедносних разлога. Почетком 2012. године засновао је радни однос на неодређено време, али примерак ни једног решења није добио, како му је саопштено у Полицијској управи, јер је то државна тајна. Посао је обављао у цивилу и на терену. Плата му је исплаћивана у висини од 50.000,00 динара месечно у шта је урачунат и Косовски додатак у фиксном износу од 10.000,00 динара. Последња уплата извршена је 25.06.2013. године и након тога му плате, као ни Косовски додатак, више нису уплаћиване, а здравствена књижица му је била оверена до 31.12.2013. године. Решење о престанку радног односа никада није примио, а тужбу у овој правној ствари поднео је 02.10.2015. године. Висина зараде коју би тужилац примио у спорном периоду утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака у укупном износу од 944.898,16 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да тужилац јесте у радном односу код тужене на неодређено време, јер је такав радни однос засновао код тужене, а тужена није доказала да је донела одлуку којом је тужиоцу законито основано престао радни однос, доношењем решења о отказу, па је тужена, на основу члана 154. Закона о облигационим односима и члана 164. Закона о раду у вези члана 169. Закона о полицији, обавезана да му плати изостале зараде, чија висина је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака, уз обавезу да му плати и законску камату, применом члана 272. став 1. и члана 324. став 1. ЗОО и одговарајуће доприносе за обавезно социјално осигурање.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права и битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 374. став 2. тачка 3. ЗПП, учињену пред

другостепеним судом, који није цено навод тужене, који је истицала и у току првостепеног поступка да је тужба подигнута после рока прописаног законом.

Наиме, предмет тужбеног захтева је заштита права из радног односа, па се на основаност таквог захтева примењују одредбе посебног закона – закона који регулише радне односе, што је у конкретном случају Закона о раду („Сл.гласник РС“ број 24/05, ... и 32/13), који је био на снази у спорном периоду. Одредбом члана 195. Закона о раду, прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени може да покрене спор пред надлежним судом (став 1.). Рок за покретање спора је 90 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права (став 2. овог члана). Рок из члана 195. Закона о раду, за подношење тужбе за заштиту права из радног односа је преклузиван - материјално-правни рок, што значи да се пропуштањем овог рока губи право на подношење тужбе са таквим захтевом, па је и суд дужан да о благовремености (ове) тужбе води рачуна по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању и према исказу самог тужиоца, од заснивања радног односа, зарада, која обухвата и Косовски додатак, му је редовно исплаћивана сваког месеца и то 05.-ог и 25.-ог у месецу, а тужена му је последњу уплату извршила 25.06.2013. године, након чега је обуставила исплате. Из наведеног произилази да је тужилац већ 05.07.2013. године имао сазнање за повреду права, када му је први пут (након 25.06.2013. године) изостала уплата зараде. То даље значи да је тога дана почео да тече и рок из члана 195. став 2. Закона о раду, за заштиту права из радног односа пред судом, без обзира што није примио било какво решење од тужне, било о обустави зараде, било о престанку радног односа.

Дакле, тужилац је за повреду права сазнао 05.07.2013. године, па је последњи дан рока од 90 дана од сазнања - био 03.10.2013. године, након чега наступа преклузија за заштиту повређеног права из радног односа. Чак и када би се као дан сазнања за повреду права из радног односа узео 31.12.2013. године, када је одјављен са обавезног осигурања, али и до када му је здравствена књижица била оверена, што је тужилац знао или морао знати, последњи дан рока од 90 дана био је 31.03.2014. године. Имајући ово у виду, као и да је тужилац тужбу са захтевом за утврђење да је код тужене у радном односу на неодређено време поднео 12.11.2015. године, дакле по протеклу преклузивног рока од 90 дана од сазнања за повреду права, прописаног чланом 195. став 2. Закона о раду, то је тужба неблаговремена, па су судови, који о благовремености тужбе морају да воде рачуна по службеној дужности, применом члана 294. тачка 2. ЗПП, исту морали одбацити.

Изостанак утврђења да је тужилац у радном односу код тужене и након 25.06.2013. године, односно изостанак правноснажне судске одлуке са утврђењем да му је незаконито престао радни однос, чини неоснованим и захтев за исплату зарада у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

Како су су судови погрешном применом материјалног права усвојили тужбени захтев, Врховни касациони суд је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио нижестепене пресуде и одбацио тужбу тужиоца за утврђење да је у радном односу на неодређено време код туженог, а одбио тужбени захтев за исплату зарада и доприноса за обавезно социјално осигурање, односно одлучио као у изреци.

Тужена је успела у поступку по ревизији, али јој трошкови поступка нису досуђени, с обзиром да такав захтев није ни поставила.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић